Nr. 1. **11 Czerwca 1893.** **Rok IX.**

KRYNICA

PISMO

poświęcone balneologii i sprawom polskich zdrojowisk.

Wychodzi w każdą niedzielę podczas pory kąpielowej.

PRZEDPŁATA na cały sezon kąpielowy wynosi:

w Krynicy . . . . **2** złr. **50** ct.
z przesyłką poczt. **3** „ — „
za granicą . . . . **3** „ **25** „

Numer pojedynczy w Krynicy kosztuje **15** ct.

W innych miejscach i zdrojowiskach krajowych **16** ct.

Redaktor główny i wydawca: Dr. LEON KOPFF, lekarz rządowy c. k. Zakładu zdrojowego w Krynicy.

Przedpłatę frankowaną przyjmuje Administracya pisma **„Krynica“** w Krynicy, tudzież wszystkie urzęda pocztowe.

W Warszawie, Król. Polskiem i Rosyi, przyjmują przedpłatę wszystkie księgarnie.

INSERATY przyjmuje, za opłatą od miejsca wiersza drobnym drukiem (petit) po **8** centów, Administracya „Krynicy“, tudzież w Krakowie Drukarnia Związkowa ul. š. Jana Nr. 13.

Biuro Redakcyi i Administracyi w kancelaryi c. k. Zarządu zdrojowego w Krynicy.

KALENDARZ: Czerwiec. **11 Niedziela** 3 po Św. Barnaby ap. **12** Poniedziałek. Onufrego wyzn. **13** Wtorek. Antoniego z Padwy w. **14** Sroda. Bazylego W b. w. **15** Czwartek. Wita i Modesta mm. **16** Piątek. Justyny p. i Benona b. **17** Sobota. Adolfa biskupa i Marcyana męczennika. — Wschód słońca: 11/6 **3.32**. 17/6 **3.31**. — Zachód słońca: 11/6 **7.47**. 17/6 **7.50**.

SPRAWOZDANIE
C. K. ZAKŁADU ZDROJOWEGO w KRYNICY
za sezon roku 1892.

Sezon kąpielowy roku ubiegłego, pomimo strasznego widma cholery, która szybko postępując od wschodu, równocześnie wystąpiła groźnie w postaci kilku wielkich ognisk epidemicznych na zachodzie, należy uważać w Krynicy za jeden z lepszych, gdyż lista gości zdrojowych w porównaniu z r. 1891. wykazuje zwiększenie się frekwencyi o 357 osób. Wprawdzie pojawienie się cholery w Królestwie Polskiem w końcu sierpnia, następnie wystąpienie jej w Krakowie i powiecie wielickim we wrześniu, stało się przyczyną, że bardzo dużo osób strwożonych i zaniepokojonych o los osób najbliższych wyjechało wcześnie, nie dokończywszy kuracyi, lub też przerywając, co dopiero rozpoczętą. Stąd też sezon r. 1892. skończył się wyjątkowo wcześnie tak, że we wrześniu, w którym zazwyczaj zatrzymuje się w Krynicy jeszcze dość liczny zastęp osób, czyto przybyłych dla leczenia następowego z innych zdrojowisk, czyteż wstrzymanych w Krynicy ładną górską jesienią, w roku ubiegłym spotykało się już bardzo mało osób spacerujących po promenadach krynickich lub wypoczywających w parku, mimo niemal wyjątkowego ciepła i ślicznej pogody. Tem też tłómaczyć należy, że pomimo zwiększonej frekwencyi o trzysta kilkadziesiąt osób, dochód z kąpieli i z mieszkań wykazuje się mniejszym, niż w znacznie mniej licznym sezonie r. 1891.

Ogółem w r. 1892. przybyło do Krynicy 4627 osób, — w r. 1891 zaś 4270, a zatem, jak już wyżej wspomniano, w r. 1892 bawiło o 357 osób więcej. Poniższe zestawienie wykazuje dokładnie, jaka frekwencya przypadała na pojedyńcze kraje:

Wykaz frekwencyi w roku 1892.

		Rodzin	Mężczyzn	Kobiet	Dzieci	Razem	UWAGA.
	I. Krajowców.						
1.	Z Galicyi	1941	922	1810	356	3088	od r. 1891 więcej osób 102 (2896)
2.	Z Czech	7	5	6	1	12	
3.	Z Bukowiny	16	8	11	3	22	
4.	Z Austryi	30	19	29	1	49	
5.	Ze Szląska	4	—	4	1	5	
6.	Z Węgier	55	34	32	10	76	
7.	Z Bośni	3	3	—	—	3	
	Razem krajowców	2056	991	1892	372	3255	
	II. Obcokrajowców.						
1.	Z Polski i Rosyi . .	835	316	834	198	1348	od r. [illegible] więcej osób [illegible] (1079)
2.	Z Poznańskiego i Prus	9	7	4	—	11	
3.	Z Francyi	1	1	—	—	1	
4.	Z Rumunii	3	3	1	—	4	
5.	Z Belgii	1	1	—	—	1	
6.	Z Ameryki	5	2	3	—	5	
7.	Z Włoch	1	1	1	—	2	
	Razem obcokrajow.	855	331	843	198	1372	
	Całkowita frek. 1892	2911	1322	2735	570	4627	
I.	W r. 1891 całkowita frekwencya	2673	1219	2562	489	4270	
II.	W porównaniu z r. 1891 więcej o . .	238	103	173	81	357	

Kąpieli wydano w. r. 1892. ilość następującą:

A. **Kąpiele mineralne.**	*W r. 1892.*	*W r. 1891.*
I. klasy	5630 . . .	5777
II. klasy	21298 . . .	22134
Dla dzieci . , ...	643 . . .	568
Ogółem wydano kąpieli płatnych	27571 . . .	18499

a zatem w porównaniu z r. 1891 w r. 1892 o 928 kąpieli mniej.

Kąpieli bezpłatnych wydano:	w r. 1892.	w r. 1891.
I. klasy	1279	1114
II. klasy dla urzęd. miejscowych	665	324
II. klasy dla ubogich	917	775
Ogółem wydano kąpieli bezpłatnych	2861	2212

a zatem w porównaniu z r. 1891. wydano w r. 1892 bezpłatnych kąpieli więcej o 648.

Za połowę ceny wydano w r. 1892. kąpieli mineralnych II. klasy 1386, tj. w porównaniu z r. 1891. o 135 mniej.

Dochód brutto z kąpieli mineralnych wynosił w r. 1892. 19975 złr. 27 cnt., — w r. 1891 zaś 20558 złr. 11 cnt. czyli w r. 1892. o 582 złr. 84 cnt. mniej.

B. **Kąpiele borowinowe.**	*W r. 1892*	*W r. 1891.*
I. klasy wydano kąpieli	1900	1921
II. klasy „ „	7486	8188
Dla dzieci „ „	30	59
Ogółem płatnych kąpieli wydano	9416	10168

— a zatem w porównaniu z r. 1891, wydano w r. 1892 kąpieli borowinowych płatnych mniej o 752.

Kąpieli bezpłatnych wydano	w r. 1892	w r. 1891.
I. klasy dla lekarzy	579	488
II. klasy dla urzędników miejscowych	219	165
II. klasy dla ubogich	421	273
Ogółem wydano kąpieli bor. bezpłat.	1219	926

a zatem w porównaniu z r. 1891, wydano w r. 1892 kąpieli borowinowych bezpłatnych więcej o 293.

Za połowę ceny wydano w r. 1892 kąpieli borowinowych 480, tj. o 62 mniej niż w r. 1891.

Dochód brutto za kąpiele borowinowe wynosił w r. 1892, 12620 złr. 66 cnt. — zaś w r. 1891, 13483 złr. 39 cnt.: zatem kąpiele borowinowe w r. 1892 przyniosły dochodu mniej o 862 złr. 73 cnt. w porównaniu z r. 1891.

Kąpieli gazowych wydano w r. 1892, 37. — w r. zaś 1891, 68, czyli o 31 kąpieli mniej.

Kąpieli z wody słodkiej wydano w r. 1892, 285; kąpieli igliwiowych 2017, — wreszcie kąpieli nasiadowych 216.

Dochód brutto za wszystkie rodzaje powyższych kąpieli wynosił w 1892 r. 32959 złr. 65 cnt., w r. 1891 zaś 34304 złr. 04 cnt., czyli ogółem w r. 1892 uzyskano za kąpiele dochodu mniej o 1344 złr. 39 cnt.

Wód mineralnych krynickich rozesłano w r. 1892. ogółem 20531 flaszek. W porównaniu z r. 1891 mniej o 106 flaszek. Z ilości 20531 butelek rozesłanych w r. 1892, przypada na monarchię naszą 11,591, tj. o 906 butelek mniej niż w r. 1891.; na Zagranicę zaś 8940, tj. o 800 butelek więcej niż w r. 1891. — Dochód ogólny (brutto) z rozsełki wód mineralnych krynickich wynosił w 1892 r. 3631 złr. 68 cnt., — w r. zaś 1891. 3716 złr. 49 cnt. czyli w r. 1892 mniej o 84 złr. 81 cnt.

W c. k. Zakładzie hydropatycznym w Krynicy leczyło się w r. 1892. 748, osób, tj. o 80 więcej jak w roku 1891. Z liczby tej było mężczyzn 410, kobiet 338, Z mężczyzn było chrześcian 236, izraelitów 164. Z kobiet było chrześcianek 195, izraelitek 143. Z Monarchii Austro-Węgierskiej przybyło osób 428, z zagranicy 320. Leczenia hydropatycznego samoistnego używało 550 osób, — leczenia hydropatycznego zaś dopełniającego po użyciu innego rodzaju leczenia zdrojowego używało osób 192. Z tej ostatniej liczby pochodziło 123 osób z Krynicy, 30 osób z Żegiestowa, 12 osób z Iwonicza, 7 osób z Zakopanego, 6 osób ze Szczawnicy, 6 osób z Karlsbadu, 5 osób z Marienbadu, 4 osoby z Francensbadu, wreszcie 3 osoby ze Sobot.

Według rodzajów chorób było osób z cierpieniami układu nerwowego 350, przewodu pokarmowego 208, dróg oddechowych 205, krwi 136, dróg moczowych 20, narządu krążenia 12, z zatruciami chronicznemi 8, z wątłością ustroju 20, rekonwalescentów 10. Wyzdrowiało zupełnie 445 osób, osiągnęło polepszenie 283, przerwało leczenie 10, bez skutku 9, umarła 1 osoba.

Wszystkich procedur hydropatycznych wydano w r. 1892, 25561, z czego bezpłatnie dla lekarzy 592 (w r. 1891—491), dla urzędników miejscowych 355 (w r. 1891. 50), dla ubogich 219 (w r. 1891. 205); za połowę ceny 362 (w r. 1891. 504.).

Ogółem w porównaniu z r. 1891. wydano w r. 1892 o 706 procedur hydropatycznych więcej.

Dochód brutto z zakładu hydropatycznego wynosił w r. 1892. 7992 złr. 31 cnt.; w r. 1891. 7721 złr. 99 cnt., czyli w r. 1892. o 270 złr. 32 cnt. więcej.

Dochód (brutto) ogółem za kąpiele wydane we wszystkich łazienkach c. k. Zakładu zdrojowego w Krynicy w r. 1892. wynosił 40951 złr. 96 cnt., czyli w porównaniu z r. 1891., w którym dochód ten sam wynosił 42036 złr. 06 cnt., mniej o 1074 złr. 07 cnt.

Dochód ogólny c. k. Zakładu zdrojowego w Krynicy wynosił w r. 1892. 61836 złr. 85 cnt. Dochód ten w porównaniu z dochodem takim samym r. 1891, wynoszącym 63004 złr. 20 cnt. przedstawia się mniejszym o 1167 złr. 35 cnt.

Wydatki zwyczajne wynosiły w r. 1892. 35034 złr. 74 cnt. Wydatki nadwyczajne 3386 złr. 57 cnt., czyli **ogółem wydatki** w r. 1892. wynosiły 38421 złr. 31 cnt. W r. 1891. wynosiły zaś wydatki zwyczajne 43444 złr. 50 cnt. nadzwyczajne 14463 złr. 16 cnt., czyli ogółem 57907 złr. 66 cnt., zatem w r. 1892 wydatki wynosiły ogółem o 19486 złr. 35 cnt. mniej.

Zestawienie przychodu i rozchodu funduszu c. k. Komisyi zdrojowej:

Przychód w r. 1892.

		Złr.	kr.
1.	Zostało z końcem r. 1891 w książeczkach kasy Oszczędności	4500	—
2.	Zostało z końcem r. 1891 gotówką w kasie	437	37½
3.	Odsetki od kapitałów lokowanych w kasie Oszczędności	83	30
4.	Dochód z taks kuracyjnych (w r. 1891 11916 złr. 50 kr.)	12474	—
5.	Dochód z przedstawień	12	07
6.	Dochód z parku	218	78
7.	Dochód z wynajmu kręgielni	35	—
8.	Dochód z wynajmu straganów	56	70
9.	Dochód z wynajmu wózków i lektyk		90
10.	Dochód z wynajmu stołków	10	02
	Do przeniesienia	17828	14½

	Złr.	ct.
Z przeniesienia . . .	17828	14½
11. Dochód z wagi	45	80
12. Dochód z biblioteki	150	—
13. Dochód z czytelni gazet	181	85
14. Grzywny	7	—
15. Zwroty (c. k. Zarząd wydatek na organistę 80 złr., p. Wroński zaliczkę 500 złr., za papier i karty koresp. z widokami Krynicy, p. Kaczyński 15 złr. 36 cnt., p. Lelewicz za użytą naftę 3 złr. 12 cnt. . .	598	48
Ogółem dochód w r. 1892 wynosił	18811	27½
Ponieważ zaś dochód ten sam wynosiśł w r. 1891	17922	49½
Zatem w r. 1892 dochód był większym o	888	78

Rozchód.

	Złr.	ct.
1. Utrzymanie muzyki (płaca kontraktowa 4389 złr. 67 cnt., pomieszkanie kapelmistrza 120 złr., urządzenie jednego wieczorku muzycznego 15 złr., udzielenie zaliczki p. Wrońskiemu 300 złr., koszta pomieszczenia muzykantów 44 złr. 30 cnt., inne pomniejsze wydatki 14 złr. 25 cnt.) . . .	4883	22
2. Utrzymanie teatru (subwencya dyrektorowi p. Kwiecińskiemu 150 złr., naprawa i koszta utrzymania budynku 168 złr. 73½ cnt., asekuracya i podatki 153 złr. 91½ cnt.)	472	65
3. Naprawa straganów	3	60
4. Utrzymanie biblioteki (zakupno nowych książek)	140	51
5. Utrzymanie czytelni	222	39½
6. Sprawienie nowej wagi dla chorych . .	118	41
7. Oświetlenie zakładu zdrojowego . . .	143	58
8. Subwencya dla wydawnictwa tygodnika „Krynica“	300	—
9. Zwrot nadpłaconych taks kuracyjnych i tantiemy	39	—
10. Utrzymanie parku w Krynicy	439	18
11. Utrzymanie ogrodu i płaca ogrodnika .	888	21
12. Robocizna dzienna według list tygodniowych	831	83
13. Odszalowanie altan	7	90
14. Inżynierowi p. Holzmüllerowi za 2 plany altan	10	—
15. Naprawa hidronetki	4	84
16. Kominiarzowi za 2 kwartały	7	50
17. Za tablicę drogoskazową w parku . .	5	20
18. Za tablicę pod pawilonem muzyki . .	3	50
19. Pokosty, pendzle etc.	25	37
20. Za deski	12	60
21. Ks. proboszczowi za prawo przechodu przez łąkę	10	—
22. Należytość od kupna gruntu p. Pietruszewskiej	24	50
23. Ognie sztuczne	33	10
24. Wózek czterokołowy	37	70
25. Środki desinfekcyjne	5	—
26. Za zrobienie 50 ławek do parku . . .	9	—
Do przeniesienia . .	8678	79½

	Złr.	ct.
Z przeniesienia . .	8678	79½
27. Naprawa ławek żelaznych	17	75
28. Nowe ławki żelazne i stoliki	82	39
29. Pomalowanie, naprawa i sprawienie nowych baryer i balasek	75	—
30. Restauracya altany w Słotwinach . .	53	—
31. Budowa altany na szczycie góry parkowej	218	54
32. Budowa altany na Huzarowym Wierchu	240	—
33. Za gromochrony do tych altan . . .	100	—
34. Budowa altany pod Jesionem	150	47
35. Budowa drogi na Wojnaczkę	130	24
36. Budowa drogi od Michasiowej do brzegu parku	200	—
37. Budowa drogi od łazienek borowinowych pod kurhansem	250	—
38. Założenie chodnika nad torem drogi żelaznej borowinowej	10	75
39. Rekonstrukcya drogi od teatru do domu pod „Koroną“	380	—
40. Chodnik poniżej pensyonatu dra Ebersa	80	32
41. Naprawa chodników kamiennych . . .	50	—
42. Założenie spacerów koło domu pod „Jeleniem“	36	67
43. Wyrównanie placu dla gimnastyki . .	20	15
44. Wyszutrowanie i splanowanie placu zabaw	40	80
45. Koszta podróży dyrektora szkoły ogrodniczej p. Maciaszka	30	13
46. Naprawa termometru w kiosku meteorol. (8 złr.), odnowienie tablicy Biura wywiadowczego (1 złr. 50 cnt.), naprawa wodotrysków (18 złr.)	27	50
47. Koszta kancelaryi i administracyi (remuneracya przewodniczącego Komisyi 250 złr. płaca sekretarza 130 złr. 40 cnt., płaca egzekutora taks zdrojowych 87 złr. 50 cnt.)	467	90
48. Wydatki kancelaryjne i biurowe, druki etc.	72	79½
49. Remuneracye (sekretarzowi 40 złr., egzekutorowi taks 40 złr., c. k. kanceliście p. Zaleskiemu 25 złr., klucznikowi Piekurskiemu 10 złr., woźnemu Bodzińskiemu 15 złr., portierowi Skotnickiemu 10 złr., dyeteryuszowi Hubickiemu 5 złr., policyantowi Żeleźniakowi 5 złr., policyantowi Słowikowi 15 złr., Seidlerowi za dozór nad kioskiem meteorologicznym 10 złr.)	175	—
50. Płaca dozorców przy baryerach . . .	90	—
51. Mundury dla służby	65	—
52. Koszta podróży (c. k. lekarza powiatowego do Krynicy, pp. Przewodniczącego komisyi, Zarządcy i Znamirowskiego z powodu posiedzenia w Krakowie) . .	93	16
Ogólna suma rozchodu	11849	76

Zestawienie.

	Złr.	ct.
Dochód w r. 1892 wynosił	18811	27½
Rozchód w r. 1892 wynosił	11849	76
Pozostałość kasowa w dniu 30 wrześ. 1892	6961	51½
Do przeniesienia . .	6961	51½

	Złr.	ct.
Z przeniesienia . .	6961	$51^1/_2$
z czego 6000 złr. ulokowano w Krakowskiej kasie Oszczędności zaś 961 złr. $51^1/_2$ cnt. pozostało gotówką.		
Nadto do powyższej pozostałości kasowej należy doliczyć:		
1. Zaliczkę udzieloną komitetowi budowy kościoła	1200	—
2. Zaliczkę udzieloną p. Wrońskiemu . .	300	—
3. Spodziewany zwrot za zakupno gruntu od p. Pietruszewskiej	475	$54^1/_2$
4. Spodziewane inne zwroty	92	52
Zatem pozostałość kasowa funduszu taks kuracyjnych w dniu 30 września 1892 wynosiła	9129	58

(Ciąg dalszy nastąpi).

Sprawozdanie ze sezonu r. 1892 w Jaszczurówce.

Ubiegły sezon uważać trzeba za zupełnie nieudany, głównie z powodu, że mieszkania mimo przystępnych cen i urządzenia odpowiedniej usługi, nie były zajęte. Na ten ujemny rezultat wpłynęła pora słotna, która przez cały Lipiec trwała. Jedynie co do kąpieli był widoczny postep, gdyż wydaliśmy 6600 pojedyńczych kąpieli, a 60 osób, uczęszczało za sezonowymi biletami przez całe lato do łazienek. Ten częściowo korzystny zwrot zawdzięczamy pogodzie i wyjątkowym upałom w Sierpniu, tudzież dokończeniu szosy ze Zakopanego, po której omnibus ułatwiał komunikacyę.

Wydział krajowy przystąpił w r. 1892 do budowy drogi z Jaszczurówki ku Morskiemu Oku i wspaniała serpentyna, wznosząca się od samego zakładu na górę Mały Regel, imponujące robi wrażenie, jako znakomity objekt budownictwa drogowego. Droga ta, jedyna z Zakopiańskich, mająca dogodne spadki, będzie głównym spacerem powozowym dla gości, którzy zechcą bez wielkich trudów używać balsamicznego powietrza naszych pięknych świerkowych lasów i napawać się rozległemi widokami, które z jednej strony ku szczytom Tatr, z drugiej na dolinę Nowotarską, z pojedyńczych punktów drogi zawsze się odmiennie przedstawiają.

Droga ta powinna się też przyczynić do rozwoju Jaszczurówki, która w przyszłości stanowić będzie punkt zborny dla gości, pragnących w uroczem ustroniu Tatrzańskiem odetchnąć po zgiełku miejskiego, gwarnego życia, znajdując tutaj wygodne umieszczenie i komfort, do którego przywykli.

Zachęta Tow. lekarskiego do postępowania na obranej drodze i odznaczenie na Wystawie krakowskiej z r. 1891, połączonej z IV. Zjazdem Lekarzy i Przyrodników polskich srebrnym medalem „za wzorowe urządzenie kąpieli", dodały właścicielowi otuchy, że mimo niekorzystnych rezultatów ubiegłego sezonu, postanowił nie szczędzić kosztów na dalsze ulepszenia. Urządzono więc nanowo pomieszkania, dodając wszystko, co do komfortu potrzebne, bez podnoszenia umiarkowanych cen. Postarano się o to, aby restaurator, który już w przeszłym roku zyskał uznanie gości, dawał pod kontrolą zarządu smaczny i zdrowy wikt, urządził dla stałych gości obiady abonamentowe po przystępnych cenach, a mógł nietylko gości wygodnie pomieścić, ale ofiarować im rozrywki, ku czemu się piękny i obszerny budynek z dużą salą balową, czytelnią i t. p. szczególnie nadaje.

Spacery z samej Jaszczurówki, rozszerzono nową drogą prywatną, która, prowadząc nad potokiem Olczyska, dochodzi do wspaniałego źródła, będącego jedną z osobliwości przyrody Tatrzańskiej.

Nareszcie postanowiono zgłębić same źródło cieplicne i uregulować przypływ wody termalnej tak, aby pomięszanie się z innemi źródłami, uczynić niemożliwem, pracę tę jednak po próbach wstępnych musiano dla braku odpowiednich rzemieślników, odroczyć do jesieni, aby goście bez przeszkody podczas sezonu kąpieli używać mogli.

Drobne wiadomości.

W r. 1892 praktykować będą w Zdrojowiskach i stacyach klimatycznych krajowych i zagranicznych następujący lekarze:

w Busku (Król. Pol. pow. Stopnicki): drowie Dymnicki, Grabowski, Majkowski, Sulimierski;
w Ciechocinku (Król. Pol.): drowie Certowicz, Lewenstein, Lubowski, Pajewski, Ruppert, Stockmann, Tannenbaum, Wolberg;
w Cieplicach czeskich: Dr. Skrzyński;
w Cieplicach trenczyńskich: Dr. Filipkiewicz;
w Druskiennikach (Litwa): Drowie Bujakowski i Szepietowski;
w Elster (Saksonia): Dr. Błociszewski;
we Francensbadzie: Drowie Dębicki, Frenkel, Kittel, Rosner;
w Fürstenhofie: Dr. Czerwiński;
w Gleichenbergu: Drowie Brühl i Bulikowski;
w Grodzisku (Królestwo Polskie): Drowie Bojasiński i Rzeczniowski;
w Inowrocławiu: Drowie Krzymiński, Przybyszewski;
w Iwoniczu: Drowie Dębicki, Herzig, Kaden, prof. Łukasiewicz, Rościszewski;
w Jaworzu: Dr. Kowalski;
w Karlsbadzie: Drowie Hassewicz, Kretowicz, Rosenberg, Stiche, Tugendhat;
w Kissingen: Dr. Chłapowski;
w Krasnobrodzie (Król. Pol.): Dr. Skłodowski;
w Krynicy: Drowie Kopff, Ebers, Aschkenazy, Blatteis, Cercha, Czarnocki (dentysta), Gliksman, Kmietowicz, Lorentski, Michalik, Roth, Skórczewski;
w Krzeszowicach: Dr. Dura;
w Landek: Drowie Ostrowicz, Pomorski;
w Maryenbadzie: Drowie Dobieszewski, Jaroszyński, Kaufman, Prager, Harajewicz;
w Maryówce: Dr. Dekański;
w Meranie: Dr. Brühl;
w Nałęczowie (Król. Pol.): Drowie Chełchowski, Doliński, Nussbaum;
w Niekłaniu: Dr. Misiewicz;
w San Remo: Dr. Tymowski;
w Nowem Mieście (Król. Pol.) Drowie Niedzielski i Pawiński;
w Rabce: Drowie Głuchowski i Porębowicz;
w Reichenhall: Dr. Goldschmidt;
w Rymanowie: Drowie Dukiet, Jodłowski, Krzyszkowski, Regiec;
w Sławucie (Wołyń): Drowie Przesmycki, Dobrzycki;
w Solcu (Król. Pol.): Drowie Daniewski, Siarczyński;
w Szczawnicy: Drowie Kołączkowski, Ściborowski, Doskowski, Gluziński, Hamerschlag, Kruszyński, Nieszkowski, Starachowicz;

w Truskawcu: Drowie Plech i Pelczar;
w Wysowy: Dr. Blatteis (jun.);
w Zakopanem: Drowie Buzdygan, Chramiec, Piasecki, Chwistek;
w Żegiestowie: Dr. Korczyński L.

Wykaz wydanych kąpieli w c. k. Zakładzie zdrojowym w Krynicy od dnia 21 Maja do włącznie 3 Czerwca 1893:

Mineralnych I klasa	12
„ II klasa	194
Borowinowych I klasa	2
„ II klasa	37
Procedur hydropatycznych	77

Z tego wpłynęło do kasy:

a) Za kąpiele mineralne i borowinowe	184 złr.	56 ct.
b) Za procedury hydropatyczne	33 „	96 „
Razem	218 złr.	52 ct.

Na rzecz budowy kościoła w Krynicy w czasie od 11 września 1892 do 3 czerwca 1893 wpłynęło: 1) od ks. kanonika Gruszki, z puszki, umieszczonej w kaplicy 15 złr. 21 ct.; 2) od ks. katechety Andrzeja Koniecznego, ze składek na jego ręce złożonych 42 złr.; 3) przy wyznaczaniu godzin kąpielowych zebrano 23 złr. 92 ct.; 4) z gablotki przez p. Orłowską ofiarowanej 15 złr. 61 ct.; 5) z puszek umieszczonych: *a)* w domu zdrojowym 2 złr. 32 ct., *b)* przy głównym zdroju 3 złr. 34½ ct., *c)* w zakładzie hydropatycznym 47 ct. *d)* w domu pp. Klimczaków 62 ct., *e)* w willi Tatrzańskiej 3 złr. 88 ct.; 6) Jego Ces. Wys. Najdost. Arcyks. Albrecht na zakupno żelaznych trawersów pod chór ofiarować raczył 100 złr., razem 207 złr. 37½ ct., za które ofiary komitet budowy kościoła winne podziękowanie składa, i o dalsze dary uprasza, gdyż do ukończenia wewnętrznego urządzenia kościoła nakładu jeszcze przynajmniej 4000 złr. potrzeba.

Krynica, dnia 3 czerwca 1893.

Za Przewodniczącego:
Zygmunt Sokołowski.

Dla chorych na płuca. Stowarzyszenie, mające urządzić i utrzymywać lecznicę klimatyczną dla chorych na płuca, otrzymało pokaźny dar od bar. Rotschilda, mianowicie wspaniałą tegoż posiadłość obok Reichenau. Zdaniem prof. Schröttera, sam gmach jak i położenie w zupełności nadają się celowi. *(Przew. Hig.)*

Działanie trujące tytoniu. Zatrucie nikotyną u robotników zatrudnionych w fabrykach tytoniu, wywołuje w pierwszym lub drugim dniu gwałtowne wymioty, odbijania, biegunki, czasem nawet ogólny zapad. Jednak ustrój przyzwyczaja się zwolna do trucizny. Objawy te powtarzają się, ale już z mniejszem nasileniem, wywołując znaczne wychudnienie. Wychudnięcie to uważają za najczęstszy objaw zatrucia tytoniem, a polegać ma ono na zmniejszeniu wydzielania się soku żołądkowego, przy równoczesnem wzmożeniu ruchu robaczkowego żołądka, skutkiem czego pokarmy przez żołądek niestrawione, zdążają do jelit i tu stają się przyczyną bolesnych nieżytów. Trującą własność tytoniu w fabrykach, przypisują nikocyaninie, zawartej tylko w suchych liściach tytoniu, a nie nikotynie. *(Przew. Hig.)*

Wino szampańskie. Izba handlowa w Reims ogłosiła statystykę handlu winem szampańskiem, począwszy od roku 1884. Zajmujące daty przedstawiają się jak następuje: W latach 1844—45 handel ten osiągnął cyfrę 6,535.000 fr., w 1846 przekroczył 7 milionów, w 1868 doszedł prawie do 16 milionów, z której to sumy w roku wojny spadł na 9 milionów. W 1871 uzyskano 20 milionów franków, następnie dochód podniósł się do 22 milionów i wahając się między tą wysokością a sumą 17 milionów, w r. 1890 doszedł do 23 milionów. Największy dochód przyniósł rok 1891, gdyż uzyskano w nim 25,777.000 franków. Wysyłka za granicę wzmogła się tak dalece, że np. dom Mercier i Sp. w ubiegłym roku wysłał około 5¼ miliona flaszek. *(Przew. Hig.)*

Trwałość laseczników durowych. Najnowsze badania Karlińskiego nad przechowywaniem się drobnoustrojów durowych w gruncie wykazały, że przeżyć one mogą w gruncie najwyżej 3 miesiące. Hodowane żyją dłużej. Na powierzchni ziemi bakterye duru szybko giną pod wpływem wilgoci i światła; w warstwach, do których przenikają korzenie roślin, żyją bardzo krótko. Podczas wymierania zarodków, ciepłota gruntu wyraźnie się podnosi. W narządach ludzi zmarłych na tyfus i pogrzebanych, można znaleźć i po 3 miesiącach prątki durowe, ale tylko wówczas, gdy proces rozkładowy postępuje wolno. *(Przew. Hig.)*

O szkodliwych składnikach przedmiotów gumowych, z któremi stykają się dzieci różnego wieku. Badania przedsięwzięte w instytucie higienicznym uniwersytetu w Moskwie wykazały; że wszystkie przedmioty gumowe, z któremi stykają się dzieci, są nieszkodliwe, jeżeli: 1) pływają w wodzie, 2) jeżeli są elastyczne, 3) jeżeli są miękkie. Im ciężar ich gatunkowy jest wyższy, tem znaczniejszą jest zawartość popiołu, to znaczy, że zawierają tem więcej mineralnych części składowych, a tem samem towar ma mniejszą wartość. Czarne ssawki są nieszkodliwe. Czarne lalki, jeżeli w masie na czarno barwione, są szkodliwe, gdyż zawierają tlenek ołowiu; od nieszkodliwych odróżniają się tem, iż opadają w wodzie. Czerwone i ciemno-brunatne lalki i zabawki z kauczuku, jeżeli zabarwione są w masie, są nieszkodliwe. Wszelkie szare przedmioty kauczukowe, szczególnie takie, które dzieci częstokroć biorą do ust, są względnie szkodliwe, gdyż zawierają tlenek cynku. Pomiędzy farbami, używanemi do powierzchownego barwienia wyrobów kauczukowych, znajdują się i trujące. *(Przew. Hig.)*

Kąpiele dla dzieci w szkołach ludowych paryskich. Dr. Dumenisl przedłożył Radzie zdrowia paryskiej projekt zaopatrzenia wszystkich szkół w kąpiele natryskowe z takiem urządzeniem, że wszystkie dzieci będą mogły dwa razy na miesiąc kąpać się. Projekt został przyjęty.

Browary i piwo. Obecnie istnieć ma we wszystkich państwach 51.000 browarów, wyrabiających rocznie 171 milionów hektolitrów piwa, i płacących podatku 472 milionów marek. Niemcy posiadają najwięcej browarów, mianowicie 26.240, produkujących rocznie 47·5 milionów hektolitrów. Po nich dopiero następuje Anglia (12.874—26 mil. hekt.), Ameryka północna (2300—35 milion. hekt.), Austro-Węgry 1492 browarów, wyrabiających 13 milionów hektolitrów, następnie Belgia, Francya. Co się tyczy konsumcyi piwa, to według ludności przypada na 1 osobę w Bawaryi 221, w Belgii 169, w Anglii 143, w Niemczech północnych 88. w Szwajcaryi 37·5, w Danii 33·3, w Austro-Węgrzech 32·5, w Ameryce 31, w Niderlandach 29, we Francyi 21, w Norwegii 15, w Szwecyi 11, w Rosyi 5 litrów.

Oczyszczanie ścian w pokojach. W celu przekonania się, czem najlepiej (ze względów zdrowotnych) oczyszczać ściany, Cronberg umyślnie zanieczyszczał tapety i ściany malowane olejno lub klejowo hodowlami gronkowców, laseczników gruźliczych i t. p. Następnie obcierał je wilgotną gąbką, gumą, zamszem. Po obtarciu, zdejmował kawałeczki tapet lub ściany zapomocą przepalonego noża i kładł na odżywki. Okazało się, że najdokładniej oczyszcza gąbka wilgotna; obcieranie nią ścian malowanych olejno lub klejowo nie było tak skuteczne jak obcieranie tapet. *(Hyg. Rund. Zdrowie).*

Spostrzeżenia Stacyi meteorologicznej w Krynicy.

1 czerwca (czwartek) godzina 7 rano, barometr linie paryskie 315·6, termometr C. 16·2; godz. 2 popoł. termometr 15·0; dzień zachmurzony, deszcz od 12 połud. chwilowo do 6 rano, wiatr północny słaby.

2 czerwca (piątek) godz. 7 rano, barom. 315·6, term. 11·2; godz. 2 popoł. term. 13·8; dzień zachmurzony, w nocy deszcz do 6½ rano, wiatr słaby.

3 czerwca (sobota) godz. 7 rano, barom. 315·0, term. 12·5; godz. 2 popoł. term. 12·5; dzień zachmurzony, deszcz od 9 rano drobny przez cały dzień i noc do 7 rano, wiatr północny silniejszy.

4 czerwca (niedziela) godz. 7 rano, barom. 314·4, term. 11·2; godz. 2 popoł. term. 12·5; dzień zachmurzony, deszcz od 8 rano drobny, wiatr północny silny.

Wiadomości urzędowe c. k. Zakładu Zdrojowego w Krynicy.

Opłaty zdrojowe wynoszą na cały sezon od osoby: Taksa kuracyjna I. kl. **3** złr., za muzykę **3** złr. — Taksa kuracyjna II. kl. **1** złr. **50** ct., za muzykę **1** złr. **50** ct. — Lekarze i ich żony, nauczycielki szkół ludowych, dzieci do lat 10 i służba są wolni od opłaty. Ubodzy są od opłat zdrojowych uwolnieni tylko w czasie od 15 Maja do 1 Lipca i od 1 Września do 30 Września.

Lekarze ordynujący. Rządowi: **Dr. L. Kopff** „pod Topolami“. — **Dr. H. Ebers** w Zakładzie hydropatycznym. — Prywatni: **Dr. Z. Ashkenazy** pod „Rybą“. — **Dr. J. Blatteis** „pod Jeleniem“. — **Dr. M. Cercha** „pod Szwajcarem“. — **Dr. L. Glücksmann** w budynku posądowym. — **Dr. A. Lorentski** „pod Litwinką“. — **Dr. F. Michalik** w „Willi Białej Róży“. — **Dr. Roth** w „Willi Tatrzańskiej“. — **Dr. B. Skórczewski** w „Witoldówce“. — Lekarz gminny **Dr. F. Kmietowicz** w domu „pod Kosynierem“. — **Dr K. Czarnocki**, dentysta, w „Willi Tatrzańskiej“.

Apteka w domu „pod Krakusem“.
C. k. Zarząd zdrojowy i **c. k. Komisya zdrojowa** w Łazienkach min.
C. k. Komisarz zdrojowy w domu pod „Orłem“.
C. k. Poczta i Telegraf „pod Zamkiem“.

Ceny kąpiel:

	Od godz. 6 rano do 2 popołudn.		Od godz. 4 do godz. 6 wieczór	
	złr.	ct.	złr.	ct.
I. W gmachu łaziennym głównym.				
Kąpiel mineralna wanienna metodą Schwartza ogrzewana, dla dorosłych Klasa I.	—	90	—	90
„ „ „ II.	—	70	—	50
Kąpiel dziecięca obok kąpieli dla dorosłych	—	35	—	30
Kąpiel mineralna nasiadowa	—	20	—	20
II. W chodniku krytym.				
Kąpiel gazowa z kwasu węglowego	—	50	—	50
III. W łazienkach borowinowych.				
Kąpiel żelazna borowinowa Klasa I.	1	60	1	60
„ „ „ „ II.	1	30	1	10
„ „ „ dla dzieci	—	80	—	70
„ „ „ na nogi	—	—	—	30
„ „ „ na ręce	—	—	—	20
Okład borowinowy	—	—	—	10
Kąpiel zwyczajna Klasa I.	—	60	—	50
„ „ „ II.	—	50	—	40
IV. Dodatki do kąpiel.				
Dwa litry odwaru igliwiowego	—	10	—	10
Za użycie prześcieradła kąpielowego	—	10	—	10
„ „ ręcznika	—	6	—	6

Uwaga. Ceny kąpiel w Maju, Czerwcu i Wrześniu są zniżone o 20%.

Cennik c. k. Zakładu hydropatycznego: ***I. Kąpiele:*** *A)* Bilet na kompletne procedury hydropatyczne przez cały dzień, tj rano, przed i popołudniu używać się mające, na dni 7, I. klasy dziennie à **1** złr., kosztuje **7** złr., II. kl. dziennie po **75** ct., kosztuje **5** złr. **25** ct. Ten sam bilet na 6 dni I. kl. dziennie **1** złr. kosztuje **6** złr., II. kl. po **75** ct. dziennie **4** złr. **50** ct. *B)* Bilet na kompletne procedury t. j. na używanie procedur hydropatycznych 2 razy dnia, na 7 dni I. kl. dziennie à **80** ct., kosztuje **5** złr. **60** ct., II. kl. po **65** ct. dziennie, kosztuje **4** złr. **55** ct. Ten sam bilet na 6 dni I. klasy po **80** ct., kosztuje **4** złr. **80** ct. II. klasy po **65** cent. dziennie, kosztuje **3** złr. **90** ct. *C)* Bilet na jednorazowe użycie procedury hydropatycznej w jednym dniu I. klasy **60** ct.; II. kl. **50** ct. Właściciel takiego biletu na jednorazową dzienną procedurę ma prawo użycia raz na dzień którejkolwiek z wszystkich procedur hydropatycznych pojedynczo lub w połączeniu. *D)* Bilet na procedury w domu: 2 razy dnia **40** ct. 1 raz dnia **25** ct. — ***Bielizna:*** za 1 prześcieradło **10** ct., za 1 ręcznik **6** ct., za 1 koc wełniany **20** ct.

Uwaga. Ceny procedur hydropatycznych są także w czasie od 15 Maja do końca Czerwca i od 1 Września do końca sezonu o **20%** zniżone. O bilety na procedury i bieliznę zgłaszać się należy do kasy w Zakładzie hydropatycznym. Każdemu Gościowi, bez różnicy, przysługa za okazaniem biletu w godzinach kąpielowych tj. od 6 zrana do 2 popołudniu, tudzież od godziny 2 do 6 wieczór bezwarunkowo wolny wstęp do Zakładu hydropatycznego, a służba zakładowa obowiązaną jest każdego gościa, bez różnicy, obsłużyć w miarę żądania tegoż, w tym porządku, w którym się do zużytkowania procedur zgłosił.

Czytelnia gazet: w Domu Zdrojowym, abonament od osoby na cały sezon **1** złr.

Wypożyczalnia książek: w trafice w budce przy deptaku. Ma dzieła w języku polskim, francuskim, niemieckim i angielskim. Opłata miesięczna od biorących 1 dzieło **1** złr., 2 dzieła **2** złr. — Kaucya **5** złr.

Ceny pomieszkań w domach rządowych od **50** ct. do **2** złr. dziennie za pokój. Ceny pomieszkań w domach rządowych od 15 Maja do 30 Czerwca i od 1 Września do 30 Września zniżone o 20%. Najdogodniej wybrać mieszkanie za przybyciem do Krynicy, ostatecznie za pomocą biura wywiadowczego, co wielka ilość mieszkań ułatwia i unikać faktorów w dworcu kolejowym w Muszynie.

Kefirnia i mleko sterylizowane wyrabia p. T. Lipińska w domu na Jadwinówce.

Restauracye, kawiarnie i cukiernie: *a)* Zakładowe: w „Domu Zdrojowym“. *b)* Prywatne: „pod Trzema Różami“, „pod Dębem“, „w Willi Ułana“, „pod 3-ma Koronami“ (izraelicka)

Mleczarnia M. Komunickiej „pod Rybą“.

Powozy, fijakry i wózki góralskie: przy Dworcu kolei w Muszynie. Cena po **1** złr. **50** ct. do **3** złr.

Biuro wywiadowcze w Łazienkach mineralnych, udziela bezpłatnie wszelkich wyjaśnień.

O zgubione i znalezione rzeczy zgłaszać się należy do Biura wywiadowczego c. k. Komisyi zdrojowej w Łazienkach mineralnych.

I. Lista Gości zdrojowych w KRYNICY, przybyłych od 15 Maja do 3 Czerwca 1893.

L. p.	Imię, Nazwisko i Godność	Zkąd przybywa	Pomieszkanie	Osób
1	Richter Marya, żona c. k. oficyała Namiestnictwa	ze Lwowa	pod Szwajcarem 12	1
2	Ross Salamon, rachunkowy podoficer c. k. 2 p. piech., z żoną .	z Krakowa	„ Zamkiem 11	2
3	Kowalska Fani, żona c. k. naczelnika stacyi kolejowej . . .	z Frysztaku	u Konarskiego	1
4	Łukaszewicz Marya, wdowa po c. k. poborcy podatkowym . . .	ze Stryja	pod Kurkiem	1
5	Chrzanowska Joanna German, aktorka, z kuzynką	ze Lwowa	u Siemińskiego	2
6	Wysocka Aniela, żona artysty	ze Lwowa	„	1
7	Repetowska Marya, żona introligatora, z familią i służącą . . .	z Krakowa	„	4
8	Trzeciak Waleryan, radca stanu, z żoną i córką	z Warszawy	w Zakładzie dyetet.	3
9	Katschier Witold, dzierżawca dóbr	z Mikluszowa	u Dra Ebersa	1
10	Blacha Stanisław Józef, kelner, z żoną	z Jarosławia	u Rączkiewicza	2
11	Zboińska Józefa, żona art. dram., z córką	ze Lwowa	pod Topolami 10	2
12	Włodzimirska z Drozdowskich Amalia, żona chemika c. k. sądu kraj.	„ „	„ Zamkiem 15	1
13	Rajnusz Franc., kupiec, z żoną	z Bömisch Aicha	„ Potokiem	2
14	Romanik Teofila, żona podof. rach. 4 p. ułanów, z mężem . .	z Bogdanówki	„ Szwajcarem 11	2
15	Rąpała Józefa, żona listonosza, z matką Zofią	z Nowego Sącza	„ Zamkiem 12	2
16	Zwibel Bertha, żona dzierżawcy propinacyi	z Lanczyna	„ Trzema Koronami	1
17	Krasuska Franciszka, żona nadkonduktora kolei państw. . .	z Krakowa	„ Morskim Okiem	1
18	Barszczewska Wanda, artystka	z Warszawy	„ Cisem	1
19	Noiret Zofia, artystka	„ „	„ „	1
20	Nalezińska Marya, żona wyrobnika, z dzieckiem	z Tarnowa	u Rączkiewicza	2
21	Karaś Natalia, żona kupca	z Krakowa	pod Zamkiem 10	1
22	Iwańska Antonina, żona lekarza	z Radomyśla	„ Białą Różą	1
23	Sitarz Józef, stolarz	z Tarnowa	u Szünkiego	1
24	Ader Chane, żona propinatora	z Pilzna	pod Gołębiami	1
25	Orzechowski Tadeusz, obywatel ziamski, z żoną	z Podola rosyjskiego	u Dra Ebersa	2

L. p.	Imię, Nazwisko i Godność	Zkąd przybywa	Pomieszkanie	Osób
26	Bilewicz Emilia, nauczycielka	z Krakowa	w Willi Ułana	1
27	Kallaur Krystyna, nauczycielka	„ „	„ „	1
28	Jasiński Bronisław, inżynier, z żoną i synem	z Dąbrowy (Król. Pol.)	pod Białą Różą	3
29	Makau Wiktorya, córka obywatela	ze Lwowa	„ Szwajcarem	1
30	Freier Itte, wyrobnica	z Grochowa	u Haskla Rednera	1
31	Sztricel Reine, wyrobnica	z Sokala	„ „	1
32	Łuszczyńska Zofia, nauczycielka	ze Lwowa	pod Szwajcarem	1
33	Süswein Sabina, żona bankiera, z córką	z Przemyśla	„ Opatrznością	2
34	Hollender Chane, żona rabina	z Mszany	u Abrahama Millera	1
35	Sokołowski Eugeniusz, adwokat przysięgły, z żoną i siostrzenicą	z Humania (Rosya)	w Zakładzie dyetet.	3
36	Stefański Stanisław, obywatel	z Krakowa	w Domu zdrojowym	1
37	Naigerowa Anna, żona inżyniera kol. państw.	z Czerniowiec	pod Opatrznością	1
38	Smiskiewicz Marya, wdowa po c. k. leśniczym	ze Starej Soli	„ Zamkiem	1
39	Wodzińska Jadwiga, żona rachmistrza miejskiego	z Jarosławia	u Konarskiego	1
40	Kasper Teresa, żona kupca	z Niska	u Warnickiego	1
41	Grabowska Izabela, obywatelka	z Królestwa Polskiego	„	1
42	Pałczyńska Zofia, żona organisty	„ „ „	w Willi Tatrzańskiej	1
43	Jamrog Zuzanna, żona c. k. podof. rach. 40 p. piechoty	z Rzeszowa	pod Szwajcarem	1
44	Nieswiatowska Julia, wdowa po wachmistrzu powiat.	ze Lwowa	w Willi Ułana	1
45	Kowalski Antoni, praktyk. rach. c. k. Namiestnictwa	„ „	u Dra Ebersa	1
46	Langerman Szewa, żona śpiewaka	z Turki	pod Węgrem	1
47	Lichtmann Sara, z córką Hinde, wyrobnice	z Sanoka	„ „	2
48	Rosenthal Małke, wyrobnica	„ „	„ „	1
49	Löbel Sabina, obywatelka	z Głogowa	w Hotelu Vogla	1
50	Stolzberg Gizela, obywatelka	ze Strumiłowa	„ „	1
51	Nachman Augusta, kupcowa	z Bielska	pod Łososiem	1
52	Singer Sine, wyrobnica	ze Stanisławowa	„ „	1
53	Koss Reisel, wyrobnica	z Jodłowy	„ Księżycem	1
54	Żarska Natalia, żona księdza	ze Stroniatyna	u Dra Ebersa	1
55	Wąsowicz Tekla, nauczycielka	z Krakowa	w Pensyon. Gostyńskiej	1
56	Kowalska Felicya, właścicielka dóbr	z Tarnowa	pod Trzema Różami	1
57	Komunicki Stanisław, z żoną i synem	ze Lwowa	„ Rybą	3
58	Wawrykiewicz Eliza, żona urzędnika kolejowego	z Warszawy	„ Kosynierem	1
			Razem rodzin 58 osób	79
	Oprócz powyżej wyszczególnionych przybyło niekurujących się rodzin		55 osób	139
	Ogólna ilość od 15 Maja do 7 Czerwca 1893 r. rodzin		**113 osób**	**218**

Uwaga. Wszelkie życzenia sprostowań uprasza się zgłaszać do Biura c. k. Komisyi zdrojowej w Łazienkach mineralnych.

Odpowiedzialny redaktor Andrzej Szyjewski. Z [illegible] w Krakowie pod zarządem A. Szyjewskiego.